

BUITEN

5^E JAARGANG N^O. 45.

ZATERDAG 11 NOVEMBER 1911.

Foto F. F. P. Bins.

OP DE HEI BIJ EXLO (DRENTE).

INHOUD:

OP DE HEI BIJ EXLO (DRENTE). ILLUSTRATIE . . .	BLZ. 529
HOE DE WARE DEUGNIET TEN SLOTTE ALTIJD BELOOND WORDT. . .	530
SLUIS, DOOR G. W., GEÏLLUSTREERD . . .	532
STEMMING (GEDICHT), DOOR J. OLIVIER VERHAAR . . .	533
SNOEK VISSCHEN, DOOR AUG. T., GEÏLLUSTREERD . . .	534
VERGIFTIGE KAKTUSSEN, DOOR E. TH. W. . .	335
BONTE SPECHTEN, DOOR A. B. WIGMAN, GEÏLLUSTREERD . . .	536
VAN HOOGHE BERGEN EN KLEINE LEVENS (SLOT), DOOR M. C. KOOIJ—VAN ZEGGELEN, GEÏLLUSTREERD BLZ. 537—540	

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS

Alle kopij ook die met illustraties, zoomede afzonderlijke illustraties (fotografieën, teekeningen, enz.), gelieve men te zenden aan de redactie, Rokin 74—76, Amsterdam. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Stbl. No. 214.

Hoe de ware deugniet ten slotte altijd beloond wordt.

VOERDEN wij onlangs onze lezers naar het legendarische Oosten van het Khalifaat van Bagdad, ditmaal geleiden wij hen naar levende werkelijkheid van het hedendaagsche Morgenland. Hedendaagsch is eigenlijk iets te veel gezegd, want ons verhaal is een veertig jaar geleden geschreven, doch zoo er sinds dien iets in Perzië veranderd mocht zijn, dan is het zeer onlangs, door de constitutioneele revolutie; en men doet goed, zich van het doorwerken der moderne ideeën in de Perzische samenleving voorloopig niet al te veel voor te stellen. De schrijver, wiens verhaal wij met eenige vrijheid in het Nederlandsch weergeven, is de graaf de Gobineau, in zijn tijd een der beste kenners van het Oosten, bekend ook als verdediger der theorie, volgens welke het ras, waartoe men behoort, den grootsten invloed op iemands sociale waarde uitoefent. Zooals gewoonlijk, wanneer een voornaam man van ouden adel ook wezenlijk een hoogstaand mensch is, bracht de graaf de Gobineau, afstammeling der Noorsche zeekoningen, die in het begin der tiende eeuw Normandië vermeesterden, die afkomst met zijn hoog zelfgevoel in verband, en nam eene dergelijke oorzakelijkheid aan voor anderen. Doch dat belangwekkend vraagstuk laten wij ditmaal rusten. Ziehier hoe de gezant van Napoleon III te Teheran verhaalt.

Te Schiras leefde een schilder, Mirza-Hassan genaamd, in armoedige omstandigheden. Hij bewoonde in een zijstraat een armelijk huisje, dat men door een lage deur, in een muur zonder vensters, binnentrad. Het bestond uit een hofplaats van acht meter in het vierkant met een waterbassin in het midden, en een armen stakker van een palmboom in een hoek, twee vervallen vertrekken zonder dak, een derde waar het dek nog half aanwezig was, en een vierde in dragelijke toestand. De schilder had daarin zijn enderun, d.w.z. de woning zijner vrouw gevestigd, en ontving zijn vrienden in het voorgenoemde, waar men het voordeel had naar keuze in de zon of in de schaduw te kunnen zitten. Hij leefde eendrachtig met Bibi-Dschanem, zijn vrouw, behalve wanneer deze in de badinrichting, waar ze 's middags zes of acht uur doorbracht, eene dubbelzinnige opmerking betreffende den levenswandel van haar echtgenoot gehoord had; dan regende het slagen, want geen vrouw in Shiras verstond zoo goed de kunst de pantoffel te hanteeren, als Bibi-Dschanem. Doch zulke tooneelen vielen hoogstens tweemaal in de week voor; overigens rookten zij te samen de waterpijp, dronken thee met suiker uit Engelsch porcelein en zongen de liederen uit den bazar, waarbij zij zich met den vedel begeleidden.

Mirza Hassan beklagde zich niet zonder grond over de moeilijke tijden, die hem telkens dwongen kleeden, tapijten en wat van dien aard maar te vinden was, te beleenen en te verkoopen, en geld te leenen van vrienden, kooplieden of Joden, wilde hij zich voorzien van het noodige aan confituren, gebak, wijn en

brandewijn. Wierp het geluk hem een enkele maal een goed stuk geld in handen, dan bracht hij een zeer wijs finantieel systeem in toepassing . . . een derde werd gewijd aan de genietingen des levens, een en derde aan speculaties, en met het overschot loste men een beleend voorwerp af, of amortiseerde den staats-schuld. Dit laatste geschiedde zelden.

Deze treurige omstandigheden werden door boosaardige menschen aan de chronische wanorde en lichtzinnigheid der echtelieden toegeschreven. Laster! Alles was het gevolg van den achteruitgang der kunst. Beschilde inktkokers vonden nog maar weinig aftrek; naar werkdoosies was de vraag gering. Konkurrenten zonder eenige verdiensten maakten onderdeelen van spiegels, waarvoor ze zich hadden behooren te schamen, en verkochten ze voor lagen prijs. Boekbanden raakten uit de mode. Als Mirza Hassan over dit treurige onderwerp nadacht, werd hij bitter. Hij beschouwde zich zelf als den laatste en edelste van de school van Schiras, wier koene kleurenpracht in zijn oogen hooger stond dan de sierlijke kunstigheid der collega's te Ispahan.

Een troost vond hij in de waardeering der hooger ontwikkelden. Zijn koninklijke hoogheid de prins-stadhouder deed hem van tijd tot tijd de eer aan eener bestelling; het geestelijk opperhoofd der stad, de Imam-Dschume, die eerwaarde praelaat, die vrome, hooge, doorluchtige man, en de vizier van den prins, en de commandant der loopers, duldden in hun nobele zakken geen inktkokers, die niet door hem bewerkt waren. Ongelukkigerwijze vergaten zij altijd hem te betalen.

Mirza Hassan en Bibi Dschanem hadden een zoon, die een jongmensch van zeer knap uiterlijk beloofde te worden. Hij heette Gamber-Ali. Een jongen als hij kon men gerust de noodige vrijheid laten. Zoo liep hij dan tot zijn zevende jaar spieraakt met zijn vriendjes en vriendinnetjes in de stad rond. Weldra was hij de schrik der kooplieden, wier dadels, augurken en stukken geroosterd vleesch hij met bewondereswaardige handigheid wist meester te worden. Werd hij gepakt, dan had hij weinig te vreezen, daar men ontzag had voor zijn moeder, die bij zulke gelegenheden een leeuwin gelijk was. Nauwelijks was de kleine Gamber-Ali naar haar toegevlucht, in tranen badend, met de eene hand de lichaamsdeelen wrijvend, waar de driftige koopman hem te na gekomen was, met de andere oogen en neus afvegend, nauwelijks was het haar gelukt, door het huilen en jammeren heen den naam van den schuldige te verstaan, of ze deed haar sluier om en stormde de deur uit als een windhaas, roepend: „Muzelmannen, ze vermoorden onze kinderen!”

Op dit teeken kwamen vijf of zes vriendinnen, die krijgshaftig van aard, gewoon waren haar bij zulke veldtochten te helpen, uit haar woningen toegelopen, en volgden haar met luid misbaar; onderweg kregen ze versterking en verschenen zoo met een geweldige strijdmacht voor de uitstalling van den schuldige. Wat de man ook beweerde, men hoorde niet naar hem. De leegloopers van den bazar vermeederden de verwarring, gerechtdienaars poogden een tijd lang tevergeefs met trappen en slagen de orde te herstellen. In het gunstigste geval werd de koopman niet gearresteerd; boete moest hij altijd betalen, omdat hij aanleiding tot wanorde gegeven had.

Inmiddels bereikte Gamber-Ali den plechtigen dag, waarop zijne moeder hem broek, rok, gordel en muts gaf en hem naar school zond. Een ieder moet dat doormaken; Gamber-Ali wist het en berustte. Eerst bezocht hij de school van den Mulla Saleh. Een vijftiental kinderen waren er met den leeraar als oranje-appelen in een mand saamgeperst. Men leerde er lezen en gebeden opzeggen, en van den morgen tot den avond werden de burens door het lawaai der schoolkinderen geplaagd. Gamber-Ali bleef niet lang bij Mulla Saleh, daar die beroemde professor, die vroeger muilddrijver geweest was, de slechte gewoonte had, duchtig op zijn leerlingen los te slaan, als ze ondeugend waren. Gamber-Ali beklagde zich bij zijn moeder, die een inval bij den professor deed, hem de drie stuivers, die ze hem voor de loopende maand schuldig was, naar het hoofd wierp, en hem mededeelde, dat hij haar zoon niet meer terug zou zien.

Gamber Ali kwam toen onder leiding van Mulla Juzuf, waar hij een half jaar bleef. Toen werd de school gesloten, daar de leeraar drogist werd, en den witten tulband der wetenschap voor den muts van lamsvel van het burgerlijk leven verwisseld. Gamber-Ali kreeg als derden opvoeder een voormaligen musketier van een voormaligen stadhouder, van wien de overlevering nog slechts één trek bewaarde, namelijk dat men hem den hals had afgesneden. Als de leeraar van zijn vroegeren meester sprak, verzekerde hij steeds met groote beslistheid, dat de rechter niet tegen zijn plicht gehandeld had. Hij zelf was zachtmoedig, hield van kinderen, sloeg ze niet en prees hun vorderingen, hetgeen hem vele kleine geschenken der verrukte moeders bezorgde.

Op zijn zestiende jaar was Gamber Ali's opvoeding voltooid. Hij kon lezen, schrijven en rekenen; hij kon de voorgeschreven gebeden opzeggen; hij verstond een weinig Arabisch, droeg met zeer aangename stem eenige lyrische gedichten en fragmenten van heldendichten voor, en beminde zijn ouders oprecht. Hij had een dollen lust op avontuur uit te gaan, en zich tot elken prijs te vermaken, behalve tot den prijs van zijn huid, want hij was zoo bang als een haas.

Deze eigenschap verhinderde hem even weinig als zijn meeste schoolkameraden, die tegelijk met hem in het leven traden, de losse houding aan te nemen, die in Perzië het kenmerk is der dandy's uit de lagere volksklasse. Hij droeg een wijde, uitermate

vuile broek van blauw katoen en rok (jas) van grijs vilt met dubbele mouwen, het hemd open, zoodat de borst vrijbleef, de muts op één oor; de tweesnijdende sabel hing van aan zijn gordel en diende zijn rechter hand tot steun, terwijl hij in de linker een bloem hield, die nu en dan ook door den mond werd vastgehouden. Dit opzichtig kostuum stond hem voortreffelijk. Hij had prachtige zwarte krullen, oogen zoo schoon als die eener vrouw, zwart geschminkte wenkbrauwen, een ranke gestalte, en in al zijn bewegingen gratie en waardigheid, meer dan noodig was.

Zoo jong nog en met zulk een optreden bezocht hij de etablissementen der Armenische kroeghouders. Hij vond daar wel is waar weinig strenggeloovige Muzelmannen, doch daarentegen veel windbuilen van zijn soort, gevaarlijke vagebonden, die met evenveel gemoedsrust iemand een messteek geven, als ze zich een glas wijn inschenken. In een woord, hij verkeerde in zeer slecht gezelschap, wat voor veel levenslustige menschen zooveel zeggen wil als dat ze zich perfect amuseeren.

Hoe hij aan het noodige geld kwam? Men zou om meer dan één reden verkeerd doen, hier al te veel naar te vragen; de manier, waarop hij er aan kwam zou hem daar ook allicht eindelijk gevoerd hebben, waar hij liever niet heen wilde, zoo zijn noodlot hem niet tijdig op den baan gebracht had, waarvoor hij bestemd was.

Op een der eerste dagen van den vollen maan, tegen vier uur in den middag, na het avondgebed, had hij zich naar een kroeg begeven, vrij dicht bij het graf van den dichter Hafis. Hij trof daar goed gezelschap, twee Kurden met onheilspellend uiterlijk, een mulla, die trouwakten voor den tijd van twee dagen, vierentwintig uur of nog minder, verkocht, vier muilriedrijvers, vroolijke jongens, die door het uiterlijk der Kurden volstrekt niet afgeschrikt werden, twee jonge lieden van het slag van Gamber-Ali, een reusachtige artillerist uit Khorassan, en een kamerdienaar van den prins-stadhouder, die ondanks het verbod daar gekomen was. De Armenier spreidde een ossenhuid over het tapijt uit, en bracht geroosterde amandelen, die den dorst prikkelen, kaas, brood en stukken schapenvleesch gewikkeld in vet en laurierbladen, het Non plus ultra van lekkernij. Tusschen deze kleinigheden in werden met plechtigheid een twaalftal flesschen met platten buik geplaatst, die drinkers, die zich geneeren, gemakkelijk onder den arm verbergen en weer naar huis nemen kunnen, zonder dat iemand er iets van merkt en niets geringer dan wijn of brandewijn bevatten.

Men dronk een paar uur lang tamelijk in vrede. Het gesprek was aangenaam, zooals bij zulke gedistingeerde lieden te verwachten was. Er waren juist lichten gebracht en nieuwe flesschen neergezet, toen de mulla aldus begon:

„Excellenties! Daar de spiegel mijner oogen het uitnemend geluk heeft, heden zoo veel innemende gezichten terug te stralen, zoo kom ik op de gedachte, eene aanbieding te doen, die ongetwijfeld door een der doorluchtige aanwezigen met welwillendheid aangehoord zal worden.

En de kurden onderbrak hierop het iammerlijk gezang, dat hij bezig was uit alle macht door zijn neus te zingen, en een muilriedrijver, die nog min of meer nuchter was, antwoordde:

— Uwe Excellentie's overmatige goedheid brengt mij in verrukking; wat gij ook bevelen moogt, wij zullen het doen!

— Moge uwe welwillendheid nimmer verminderen! antwoordde de mulla. Ik ken een jong vrouwspersoon; zij wenscht met een man van aanzien in het huwelijk te treden, en ik heb haar beloofd, een haar passenden echtgenoot voor haar te zoeken. Om open met u te spreken, zooals dat onder beproefde vrienden kan, en u niets van de zuiverste waarheid te verbergen, de bewuste dame is eene schoonheid, om de zonnestralen te doen verbleeken en zelfs de maan tot vertwijfeling te brengen! De vonkelendste sterren zijn doffe kiezels bij de diamanten harer oogen! Haar lijf is als een wilgentak, en als zij haar voet op de aarde zet, dan zegt de aarde: „heb dank!” en raakt bedwelmd van liefde!

Deze beschrijving, die toch nog al veel goeds over de betreffende dame berichtte, maakte slechts weinig indruk, zóó weinig zelfs, dat een der muilriedrijvers met een tremolo, dat op gorgelen leek, begon te zingen:

„De premier, die is een ezel,
En de koning deugt niet meer!”

Dat was het begin van een onlangs in Teheran debuteerend liedje. De mulla echter liet zich niet van de wijs brengen, en ging met huilerige stem voort:

— Excellenties! Deze hemelsche volkomenheid bezit achter den bazar der kopersmeden een huis met drie kamers, acht bijna nieuwe tapijten en vijf met kleeren gevulde kisten. Bovendien heeft zij schuldvorderingen van een tamelijk bedrag; ik weet niet precies hoeveel, maar het kan niet minder dan tachtig tomans zijn.

Dat tweede gedeelte van de eigenschappen der bruid maakte allen wakker. Een der muilriedrijvers riep: „hier ben ik! Zij wil een man? Laat ze mij nemen! Bij wien zou ze het zoo goed hebben? Gij kent mij, mulla? Als ik haar niet krijg, treur ik mij dood!”

Hierop begon hij tranen te storten, en trok om een idee te geven van de sterkte van zijn gevoel, zijn zwaard en wilde zich zelf daarmede een flinken slag op het hoofd geven; doch de kanonnier hield hem tegen. En daar een ieder, opmerkzaam geworden, begreep dat de mulla niet alles gezegd had, zoo bezwoer men dezen, zijn panegyrikus ten einde te brengen, opdat men te weten zou

komen, of er niet de een of andere vlek op het schoone schilderij was, dat hij geschilderd had.

— Een vlek, Excellentie! Moge uwe goedheid nimmer verminderen! Moge elke zegen als een regen op uw edel hoofd neerdalen! Wat voor een vlek zou er kunnen zijn? Eene onvergelykelijke schoonheid, is dat een smet? Een vermogen, zooals ik het u heb voorgerekend, is dat een gebrek? Een onbevleete deugd, slechts vergelijkbaar met die der gemalinnen van den profeet, lijkt u die eene onvolkomenheid? Deze deugd nu, hooggeboren heeren, is er niet eene, waaraan men zonder bewijs behoeft te gelooven. Er zijn onwederlegbare bewijzen van, en die bewijzen zijn hier. Hier is de tobeh-verklaring, op heden ochtend gedateerd!

De lezer zal willen weten, wat eene tobeh-verklaring is. Als een vrouw al te veel aanleiding tot ergernis heeft gegeven, dan neemt de rechter haar onder toezicht. Hij laat haar handel en wandel nauwkeurig gade slaan, valt haar herhaaldelijk om geschenken lastig, en zorgt wel dat zij na het ondervinden van eenigen tegenstand behoefte begint te voelen haar leven te beteren. Dat is echter slechts mogelijk als zij trouwt. Maar hoe een man te vinden? Zij zoekt een vromen man op, schildert hem haar toestand, haar diep berouw, en de vrome man schrijft, nadat men het over den prijs eens geworden is, een getuigschrift waaruit zal blijken dat de zondares door oprecht berouw geheel schoon gewasschen is. Nu is zij weder huwbaar geworden; de man, die haar neemt, behoeft niet te vreezen, dat men zijn vrouw een kwaden naam zal toekennen.

De mulla las voor:

„Bülbül (d.i. de nachtegaal), die het ongeluk gehad heeft, gedurende verscheiden jaren een onbezonnen levenswandel te voeren, verzekert ons, dat zij daar groote spijt over gevoeld, en dat het haar ten eerste leed doet, de harten der brave lieden bedroefd te hebben. Wij geven getuigenis van haar berouw, dat ons bekend is, en verklaren haren schuld voor geboet”.

Het voorlezen was nauwelijks geëindigd, of de minst beschonkene der beide Kurden verklaarde, dat hij besloten had ieder te dooden, die onbezonnen genoeg was, hem de hand der schoone te betwisten. Doch de kanonnier liet zich niet bang maken en gaf den uitdager een vuistslag midden in het gezicht. Waarop een der kameraden van Gamber-Ali een muilriedrijver een flesch naar het hoofd wierp, terwijl de anderen bijna gelijktijdig den mulla tegen hem aan wierp. Het gevecht werd algemeen.

De kamerdienaar van den prins-stadhouder had als ambtspersoon grenzen in acht te nemen Hij begreep instinctief dat zijne waardigheid op het spel stond, en dat het niet slechts onaangenaam is, afgeranseld te worden, doch ook compromitterend zijn zou, als er sporen van op het gelaat zichtbaar waren. Hij verhieft zich dus, zoo goed hij kon, probeerde zoo vast mogelijk op zijn beenen te gaan staan, en trok zich, het gezicht met de armen bedekkend, langzaam terug; doch zijne bewegingen werden verkeerdt uitgelegd.

De strijdenden meenden namelijk, dat hij de wacht wilde gaan halen. Zij richtten zich daarom met vereende krachten tegen hem. Nu wilde het ongeluk, dat de Gamber Ali geheel buiten zijne bedoeling tusschen den kamerdienaar en zijn aanvallers in raakte, zoodat hij den eersten tot stootkussen diende. In de verwarring weinig in staat de verhoudingen te overzien, klemde de arme Gamber Ali zich krampachtig aan den kamerdienaar vast, en smeekte hem, ophuilend en schreeuwend onder de slagen die den ander toegedacht waren, bij al wat heilig is om hulp. Waarschijnlijk zou de zaak voor beiden zeer slecht zijn afgelopen, indien niet de waard, een forsich gebouwd Armenier, die aan zulke tooneelen gewoon was, plotseling binnen gekomen ware. Zonder zich de moeite te geven te vragen, wie het recht aan zijn zijde had, pakte hij met den eene hand den kamerdienaar, bij den kraag, met de andere Gamber Ali in zijn jas en wierp beiden met een krachtige beweging de openstaande deur uit, die hij achter hen sloot.

Zij rolden beiden in het zand en bleven geruimen tijd liggen; ook gevoelden zij dat het hen eenige moeite zou kosten, weer op te staan. Doch verontrust door dezelfde gedachte, dat de bezetting een uitval mocht doen, werkten zij zich met geweldige inspanning op de beenen. De kamerdienaar richtte zich toen tot Gamber-Ali:

— Zoon van mijn hart! Verdedig mij zoo noodig weder! Verlaat mij niet! De heilige Imams zullen u zegenen!

Gamber Ali dacht er niet aan de eenzaamheid te zoeken. Hij kwam dicht bij zijn beschermeling, en beiden verlieten, elkaar steunend, met moeilijke passen het steegje waar de kroeg zich bevond. Toen ze weer op den gewonen weg waren kregen zij moed en spraak terug.

— Gamber Ali, zei de kamerdienaar, de leeuwen hebben niet zooveel onverschrokkenheid als gij! Gij hebt mij het leven gered, en bij Allah! ik zal het nooit vergeten. Gij hebt geen ondanke aan u verplicht. Ik zal uw geluk maken. Kom morgen bij mij aan het paleis; als ik niet aan de poort ben, vraag dan naar mij. Doch zweer mij voor alles, niemand iets te vertellen van hetgeen ons dezen avond overkomen is, en dat gij er uw vader, noch uw moeder, noch uw hoofdkussen iets van zeggen zult. Ik ben een godvruchtig man, bij allen geacht door mijne strenge zeden, waarvan ik nooit afwijk; gij begrijpt, licht mijner oogen!, hoe zeer het mij smarten zou, indien ik belasterd werd.

(Wordt vervolgd).

Foto R. H. Eerwig.

SLUIS. AAN HET KANAAL VAN SLUIS NAAR BRUGGE.

SLUIS.

SLUIS is eene merkwaardige stad. Meer dan van eene andere in ons dierbaar vaderland kan van haar gezegd worden, wat Vondel eenmaal van Amsterdam zei. Sluis toch is meer nog dan onze goede hoofdstad eene „aloude stad, befaamd in ooreloghen”. Lang voordat Amsterdam op eene stad begon te gelijken, was Sluis er reeds en toen de stad, die zich aan „Aemstel en aan IJ zoo heerlijk opendoet” nog een klein onnoozel visschersdorpje was, toen was Sluis eene uiterst belangrijke handelsstad, die meermalen vorstelijke personen binnen hare wallen ontving, die zelfs getuige was van huwelijken van regeerende vorsten, die in Oost en West bekend was als voorname handelsstad, die kooplieden uit alle hemelstreken binnen hare wallen kreeg en die meermalen getuige er van was, dat in hare nabijheid groote oorlogsvloten elkaar de bloedige zege betwistten! Zoo was Sluis eenmaal — en wat is er van geworden? Een stil, eenvoudig landstadje, welks bevolking in hoofdzaak leeft van den landbouw, die op den vruchtbaren en rijken kleibodem welig tiert. Een stadje, dat zich bijna nergens door onderscheidt van andere stille landstadjes. Van waar toch deze verandering? Het antwoord op de vraag is niet moeilijk te geven.

Eens was het gedeelte der provincie, dat wij Zeeuwsch-, of ook wel Staats-Vlaanderen noemen, rijk aan waterwegen, diep en breed genoeg om rijk geladen koopvaarders gelegenheid te geven tot ver in 't binnenland hunne waren te brengen. En deze natuurlijke toegangswegen waren ook breed en diep genoeg om trotsche oorlogsvloten te dragen, want meer dan een ander deel van ons land was dit gedeelte van Nederland het tooneel van het woeden van den oorlog.

Maar het Zwin, ook wel de Sincfal genoemd, die eens het zoo machtige Brugge met de zee verbond, begon langzamerhand dicht te slibben en het trotsche Brugge, dat meermalen koningen had doen beven, geraakte langzamerhand in diep en doodlijk verval. De stad, eenmaal met recht zoo fier en zoo prat op hare rechten, begon haar langzamen, maar zekeren doodsstrijd en het was ten slotte met recht, dat zij onder de doode steden gerekend werd. Het voordeel-aanbrengende Zwin kon niet meer de draagster zijn van de vloten, die 's werelds overvloed naar Vlaanderenland hadden gebracht — eerst was Damme de voorhaven van Brugge geworden, later werd Sluis de havenplaats voor de nog altijd belangrijke, schoon achteruitgaande gewesten en eindelijk toen het steeds meer verlandende en dichtslibbende Zwin ook

geen diepgang genoeg meer bood om schepen op zijn rug naar Sluis te dragen — toen was ook het pleit voor deze stad beslist en begon ook hier de achteruitgang, die slechts met den dood kon eindigen. Want het leven, dat Sluis nu leeft in vergelijking met het vroegere, is erger dan de dood!

Nog meer moest de stad lijden dan het verlies van den verkeersweg met de zee. Zooals we reeds zeiden, is er zeker geen landstreek in ons vaderland te noemen, die meer leed van het woeden van den oorlog. Er is veel waars in den overbekenden regel uit den aanvang van Tollens' bekend dichtstuk. Het was werkelijk eene „kneuzende oorlogsvracht”, die „Vlaandrens beemden doorploegde”. En dan dacht de dichter alleen aan een zeker tijdvak uit den vrijheidskrijg, doch voordat het „schriklijk pleit van dwang en vrijheid” aanving, had Vlaanderenland reeds meer dan zijn deel gehad van de rampen, die de oorlog steeds met zich brengt. Schriklijk hebben deze gewesten geleden in den strijd tusschen de aristocratie en de democratie, die overal in Europa tot het bittere eind is volstreden geworden — de Lelieaerts en de Clauwaerts stonden ook hier geen hoekje van den vruchtbaren en zoo begeerden bodem aan elkander af dan na fellen strijd. De Vlamingen, zich bewust van hunne macht, duldden de overheersching der Fransche koningen niet en de klauwen van den Vlaamschen Leeuw verscheurden meer dan eens de Lelie-vlag der Fransche koningen — getuige de roemrijke Sporenslag van 1302! En in den worstelstrijd van tachtig jaren koos Vlaanderenland de partij van Oranje — doch lag het meest blootgesteld voor de aanvallen der Spaansche legerebenden en moest ten slotte zwichten in den ongelijken kamp. Maurits' heldendegen bevrijdde ten slotte het noordelijke deel van Vlaanderen, dat bij den Westfaalschen vrede voor goed aan de Unie bleef — doch, als veroverd land, steeds onmondig beschouwd bleef en geen stem in 't kapittel kreeg! Eindelijk, toen de droeve dagen der Fransche overheersching tot de geschiedenis behoorden, kwam Nederlandsch-Vlaanderen weer op gelijken voet met de overige deelen van ons land en thans is het wel een afgelegen en weinig bezocht, doch geenszins een verwaarloosd en veronachtzaamd deel van ons vaderland. Door ligging en gesteldheid eens aangewezen om een belangrijk handelsgebied te worden, werd het vruchtbare land een landbouwgebied, dat tot de weligste van Nederland behoort. De zware kleigrond eischt harden en moeizamen arbeid voor zijne bewerking, doch levert

ook vruchten, honderd- en duizendvoud. En waar eens de zee golfde, ruischt thans in den lentetijd de lichtblauwe bloem der zoo nuttige vlasplant.

Sluis is thans een landstadje geworden en de verkeersmiddelen, die onze tijd zoo zag verbeteren, hebben het opgeheven uit de afzondering, waarin het te lang verkeerde. De wallen, eenmaal zelfs door onzen grooten vestingbouwkundige Menno van Coehoorn aangelegd, zijn in puin gevallen — de zwaar ommuurde kasteelen, die eenmaal den toegang tot de vesting verdedigden, zijn van den aardbodem weggevaagd. De rijke en trotsche Sint Janskerk, die eenmaal den inwoners van Sluis tot bedehuis diende, brandde in 1811 af en werd natuurlijk niet meer opgebouwd. Slechts weinig is er in Sluis overgebleven, dat herinnert aan de dagen van grootheid en bloei. Het bijzonder fraaie stadhuis staat daar echter nog altijd als een monument uit het grijze verleden en alleen het bezien en — wat daarmee gelijk staat — het bewonderen van dit trotsche bouwwerk is een tocht naar het meest zuid-westelijke gedeelte van ons land ten zeerste waard. Stout verheft zich de toren, gebouwd naar het model der Vlaamsche beffrois ten hemel. Robust en fier verheft zich de vierkante steenklomp — het plumpe van het bouwwerk wordt te niet gedaan door het viertal hangtorens op de hoeken. Heeft men het klimmen er voor over, dan beloont een heerlijk panorama, dat men van den bovensten omgang der torens geniet, zeer de moeite. Ruim is het uitzicht over Belgisch- en Zeeuwsch-Vlaanderen — onmiddellijk voor zich ziet men de trotsche torens van Brugge en in 't westen weidt het oog over de wateren der Noordzee. In het bovengedeelte van den toren bevindt zich het uurwerk en telkens als de klok het verscheiden van een heel of half uur aankondigt, slaat een bijna levensgroot, verguld beeld schijnbaar op de torenklokken. — Men noemt dit beeld „Jantje van Sluis” en het verdient zeker zijn bijnaam van „oudsten klokkenist van Vlaanderen”. Trouw is Jantje op zijn hoogen en eenzamen post om den Sluizenaren telkens te verkondigen, dat de uren voorbijgaan — éénmaal slechts verzuimde hij zijn plicht en juist daardoor redde hij zijn stad. In 1606 stond Sluis verrast te worden door eene afdeeling Spanjaarden onder bevel van du Terrail. In alle stilte hadden de vijanden aan twee zijden de stad ingesloten en de afspraak was, dat het slaan van het eerste uur van middernacht het sein voor den aanval zou zijn. Doch dit sein bleef uit — de man, belast met het verzorgen van het uurwerk had zijn plicht niet naar behooren vervuld. Misschien was hij wel wat in de war geraakt in den kermisnacht — want dezen hadden de Spanjaarden voor den aanval gekozen — en nu had hij het drijfwerk van het uurwerk, dat ook Jantje in beweging brengt, te stijf opgewonden. Het booze opzet der vijanden werd nog tijdig ontdekt en du Terrail met de zijnen moesten met bebloede koppen afdeinzen. Jantje kreeg de eer Sluis gered te hebben.

De romp van het stadhuis dient in hoofdzaak voor raadzaal en menige groote stad mag deze aan het kleine Sluis benijden. Een mooie schouw en de binten met goed bewerkte kraagstukken geven aan de vergader-

Foto R. H. Herwig.

SLUIS. OUD HUIS IN DE HOOGSTRAAT.

zaal een rustig en voornaam aanzien. Natuurlijk bewaart men op 't stadhuis eenige oudheden, die nog altijd de stille en stomme getuigen zijn van vroegere grootheid en aanzien. Onder de raadzaal vindt men den kelder, die eveneens een bezoek waard is. Zware pilaren ondersteunen de gewelven. Het stadhuis is vrij goed bewaard gebleven — alleen heeft de gevel aan de marktzijde in 1794 eenigszins geleden door het bombardement der Franschen.

In Sluis zijn in de Hoogstraat nog een paar gebouwen overgebleven, die uit 't grijze verleden dagteekenen. Een er van is ongetwijfeld het oudste woonhuis der stad en misschien wel van gansch Nederland. Jammer, dubbel jammer is het echter, dat dit huis zoo ontzettend gehavend is en dat het zoo slecht onderhouden wordt. Men heeft de inderdaad mooie bogen op eene ontzettende manier bedorven en er een luik en een deur in gezet met een frisch rood kleurtje, dat allerellendigst afsteekt bij het grijs der muren. Veel mooier bewaard is in dezelfde straat een gedeelte van het Gasthuis, dat met zijn goed bewaarde Gothische vensters een lust der oogen is.

Sluis heeft nog altijd een haven! Langs „de Kaai” liggen nog enkele schepen gemeerd, die daar komen om hunne veldvruchten te lossen. De eenvoudige haven — treurig overschot van vroegere grootheid — is tevens het beginpunt der geregelde stoombootdienst, die van uit Sluis op Brugge wordt onderhouden. Meermalen is dit kanaal door broeders van Sint Lucas op het doek gebracht — het is dan ook een zeer schilderachtig gelegen met zijn hoog geboorte, dat zich zoo duidelijk in het kalme water afspiegelt.

G. W.

STEMMING.

Jagende luchten
lijk trekkende vluchten van sombere vogels,
bij zomer-sterven — — —

Gierende winden
met hagel-verblinden teist'ren de aarde,
in zonne-derven — — —

Rukkende vlagen
huilend belagen
heuvel, bosch en ravijn — — —

Luchte-demonen
schaterend hoonen,
Vieren helle-festijn!

J. OLIVIER VERHAAR.

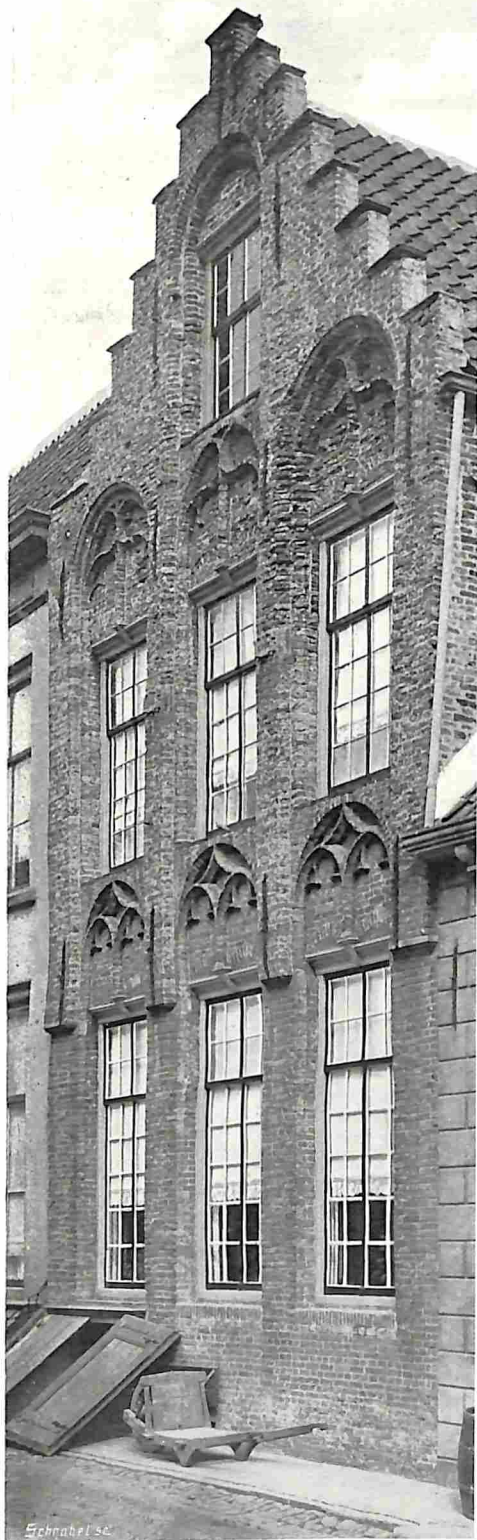

Foto R. H. Herwig.

SLUIS. HET GASTHUIS IN DE HOOGSTRAAT.

Foto Aug. F. W. Vogt.

SNOEK VISSCHEN.

DE SLOOT WORDT OVERGESTOKEN EN HET NET VOOR DEN DAG GEHAALD.

Foto Aug. F. W. Vogt.

SNOEK VISSCHEN. HET ELKANDER TOESTEKEN DER SCHAKELS.

Foto Aug. F. W. Vogt.

SNOEK VISSCHEN. HET UITZETTEN VAN DE SCHAKELS.

SNOEK VISSCHEN.

GUUS voel je er wat voor morgen met ons mede te gaan schakelen? vroeg mijn vriend Toon. We gaan om 8 uur met onze motorboot van steiger, in de buurt van de Kalfjeslaan hebben we toestemming van een landbouwer gekregen om daar eens eenige sloten af te jagen. Wij zijn met ons vijven bekende onder elkaar benevens een Duitsche fabrikant, een leverancier van me, die hier tijdelijk voor zaken vertoeft, en die ook mee wil. Nu moet ik eerlijk bekennen, dat ik niet zoo'n bijzonder vischsportmensch ben. Voor eenige jaren terug was ik nog eens met mijn vriend op het Uitgeester Meer gaan snoeken en de lotgevallen daarbij ondervonden waren nu juist niet zoo bijster aangenaam geweest om mijn vischlust aan te wakkeren.

Met deze herinneringen aan mijnen eersten snoekdag, kunt gij wel begrijpen dat ik niet dadelijk toehapte om weer van de partij te zijn. Ik beloofde echter indien het weder gunstig was, den volgenden dag met mijne camera present te zijn, temeer daar wij thans niet meer zouden behoeven te roeien en er met de schakels gevischt zou worden. Mijn vriend Toon bezit bovendien een gerieflijken motorboot en ik deed het dan ook meer om het gezelschap en het boottochtje, als te wel om de vischpartij.

Den volgenden morgen onder begunstiging van fraai herfstweder, waren wij met ons zessen present en werd onder het smoken van een pannetella en gezelligen kout het reisje aanvaard. De noodige netten etc. hadden wij aan boord en zoo arriveerden wij na een aangenaam tochtje van een half uurtje ter bestemde plaatse, nabij de Kalfjes laan.

Voor de welbekende uitspanning van den heer Deijers werd de boot aan den steiger gelegd en togen wij gewapend met het noodige vischwant, draagstokken en camera op weg naar het bewuste vischwater.

Zoo'n schakelpartij in een beetje vischrijk water is een geanimeerde sport. Bij het begin der sloot of vaart worden (gelijk op bijgaande illustratie duidelijk te zien is), eenige netten over de breedte van het gansche water vastgezet. Deze netten zijn c.a. 1 M. breed en 5—10 M. lang; aan den onderkant bevinden zich kleine stukjes lood, terwijl aan de bovenlijn verschillende stukken kurk als drijvers bevestigd zijn, waardoor deze netten vrijwel rechtstandig het water afzetten. Nu wordt naar het uiteinde der sloot gewandeld en van daar om de 20 à 25 M. een 4- tot 6-tal gelijke netten gespannen. Hiermede gereed wordt met lange stokken z.g.n. plombstukken flink door het water gewoeld, waardoor de visch opgejaagd wordt en zich in de schakels achter de kieuwen verwart; zoodra men de drijvertjes van de netten bewegen ziet worden de netten voorzichtig op den wal getrokken en de visch er uitgehaald. steeds worden de achterste netten meer naar het punt van uitgang terugverplaatst, terwijl op deze wijze vrijwel al de in de sloot aanwezige visch verschalkt wordt. Gelijk bij de menschen treft men ook in de visschenwereld enkele schrandere exemplaren aan, welke zoodra zij bespeuren, dat het water aan weerszijden afgezet is in den modder schieten en zich verschuilen tot het gevaar geweken is, of welke eenvoudig met een vaartje over de schakelnetten heenspringen; doch het meerendeel verwart zich in hunne vlucht in de mazen; en hadden wij het genoeg de 2e keer dat wij uit visschen waren, in enkele uren 70 aardige rietvoren en andere witvisschen te bemachtigen, benevens een 4-tal mooie snoeken, waaronder er eene van c.a. 7 pond. Edoch zou ook deze 2e vischdag niet

geheel zonder ongelukken afloopen. Een van het gezelschap, onze Deutsche Handelsvriend, maakte van onze afwezigheid, terwijl men bezig was de schakelnetten te verzetten, gebruik, om een gevangen snoekje van ± 2 pond van nabij te bewonderen en te betasten. Op eens werden wij door een erbarmelijk geschreeuw afgewisseld door Deutsche vloeken en verwensingen opgeschrikt. Omziende bemerkten wij, dat op ± 80 meter van ons af, onze Deutsche vriend als een bezetenen in het rond stond te springen, terwijl vriend snoek zijn kaken als een bank-schroef om 2 zijner vingers geklemd hield. Ach Maria Josef! Kommen Sie doch das verdammte Luder hat mich fest, er frist mir meine fingern auf! Komme doch! Komme doch!! hoorden wij hem jammeren. Ofschoon innerlijk met 's mans lot begaan, had ik toch werk, door zijne bokkesprongen, mijne lachspieren te bedwingen. Spoedig was echter mijn vriend Toon hem ter hulp gesnel, die door een forsche kneep achter den kop van den snoek, den man uit zijn benarde positie verlost, terwijl zijn beide vingertoppen heerlijk gehavend te voorschijn kwamen. De wondjes werden zoo goed mogelijk aan de slootkant gezuiverd en de gewonde vingers met eene zakdoek verbonden. De dag liep voor ons zonder verdere ongelukken af. Uit voorzorg werd den overigen snoek-exemplaren door een paar stevige slagen op de hersenpan den bijlust benomen. In een paar uur hadden wij op deze wijze eene goede 20 pond visch bemachtigd, waarna de netten te saam gebonden en de terugtocht aanvaard werd.

Onder een welverdiend hartversterkertje werd, nadat wij den landbouwer voor zijne vriendelijke toestemming een snoekje en eenige vorens geoffereerd hadden, in de kajuit om visch geknobbeld.

De 1e prijs was nl. de snoek van 7 pond; de 2e prijs de beide kleinere snoekjes, terwijl het restant den 3en prijswinner ten deel viel.

Onze Deutsche handelsvriend wenschte niet mede te dingen; hätte keine Ahnung mehr für Snoecke und kannte so ein verdammtes luder selbst gebraten nicht mehr leden. AUG. T.

VERGIFTIGE KAKTUSSEN.

OVER het algemeen worden de Kaktussen als onschuldige planten beschouwd en van soorten, die vergiftige eigenschappen hebben, hoort men den ook zoo goed als nooit. Toch zijn er, volgens de mededeelingen van een Duitsch wetenschappelijk blad, enkele soorten, die niet zoo onschuldig zijn als zij wel lijken.

In Noord-Mexico toch, en wel voornamelijk in de staten Cohahuila en Tamaulipas, wordt er door Indianen uit de *Anhalonium Williamsii* (*Echinocactus Williamsii*) een bedwelmingsmiddel bereid. De plant wordt daartoe in dunne schijfjes gesneden en het gebruik daarvan veroorzaakt een eigenaardige bedwelmings, waarbij toestanden van diepe slaap met aangename droomen en hallucinatie's elkander afwisselen. Bij de grootere feesten is het gebruik van dit bedwelmingsmiddel dan ook vrij algemeen en er zijn dan z.g.n. kaktuseters, die dagen lang in hun roes blijven, door telkens, wanneer zij er uit ontwaken, een nieuwe hoeveelheid van het middel te gebruiken. Het is bij hen bekend onder den naam pelotte of peyote.

Eigenaardig is, dat de uitwerking der pelotte zeer veel gelijk op die der cocaine en dat dan ook in Midden-Amerika het middel veelvuldig ter op-

Foto Aug. F. W. Vogt.

SNOEK VISSCHEN. DE VISCH WORDT MET PLOMBSTOKKEN OPGEDREVEN.

Foto Aug. F. W. Vogt.

SNOEK VISSCHEN. EEN MOOIE SNOEK VAN ZEVEN POND.

Foto Aug. F. W. Vogt.

SNOEK VISSCHEN. IN DE SCHAKELS VERWARD

wekking bij groote vermoedenissen wordt gebruikt. Bij het aanvaarden van grootere marschen zullen de Mexicaansche indianen dan ook niet verzuimen om steeds pelotte bij zich te hebben en een schijfje van een paar c.M. groot en enkele m.M. dik is reeds genoeg om inspanning, honger en dorst op voldoende wijze te bestrijden.

Deze mededeelingen hebben een paar Duitsche geleerden er toe geleid een nader onderzoek naar deze kaktussen in te stellen. Heffter te Leipzig onderzocht de pelotte en vond er twee zeer sterk werkende alkaloiden in, die hij anhaline en pellotine noemde. Dit gaf Lewin te Berlijn aanleiding om planten van het geslacht *Anhalonium* te onderzoeken en ook hij vond er een zeer sterk alkaloid in, waarvan hij de werking op dieren heeft nagegaan, waarbij bleek, dat er een krampachtigen toestand van verscheidene dagen door veroorzaakt wordt, zoodat deze werking zeer verschilt van die bij menschen, waar een slaap met vizioenen wordt te voorschijn geroepen. Ook Lewin doet mededeelingen omtrent het gebruik der pellote bij de Indianen.

Veel pharmacologische onderzoekingen zijn bij kaktussen nog niet geschied, doch ook de *Cereus grandiflorus*, de bekende Koningin van den Nacht, werd onderzocht en ook bij haar werd een sterk hartvergift aangetoond.

De kaktussen zijn dus niet zoo onschuldig als men vrij algemeen denkt.

E. TH. W.

BONTE SPECHTEN.

EEN nieuw geluid klinkt er langs den boschrand. Tot nu toe hadden de korhoenders en fazanten het hoogste woord, toen de nacht hare vale wieken nog over de heide hield uitgespreid, balderden en koerden en bliezen zij al, en toen de dagvorstin in al haar pracht en majesteit de intrede hield, rumoerden ze nog op de stille vlakte. Maar voor het zoover was, waren de kleine zangers ook al uit de veeren. Nachtegalelroep was niet van de lucht, droomerig duiven-geluid klonk uit de dichte dennen, en scherp ratelde de zwarte lijster zijn alarmkreet door het onderhout. De boomleuwerikken op de heide hielden een beurtzang, en sterk en doordringend klonk hun zilveren geluid in den ochtendstond. In het bleke licht van den komenden dag worden de roodborstjes, de winterkoninkjes en de roodstaartjes nu langzamerhand zichtbaar, doch veel meer dan silhouetten onderscheidt men niet, en alleen aan de geluiden zijn ze te herkennen. Tuinfluiter, bastaardnachtegaal, spotvogel en lijster zingen overal, de kleine dappere winterkoning knettert er tusschendoor, levenslustig ziegezagen de meezen. 'n paar draaihalzen ravotten in de hooge beuken, de nachtegaal begint opnieuw, de groenvinken blêren in de popels, en luid roept de koekoek zijn monotonen eenzang over bosch en heide.

En tusschen al dat jubelende vogelgeluid hoor ik plotseling

Foto Zimmermann.

GROOTE BONT SPECHT BIJ DE NESTHOLTE.

een nieuw stem, een flinken, durvenden roep, brutaal en vol levenslust. Pix pix pix klinkt het forsich boven uit een ouden eik, en pix pix pix antwoordt het een paar boomen verder. 't Zijn bonte spechten, ik ken ze al verscheidene jaren, ze behooren tot mijn oudste vrienden, vrienden die je niet licht vergeet. Toen wij, 'n jaar of tien geleden, midden op de Veluwe woonden, broedden ze op nauwelijks honderd meter afstand van ons huis, en sinds dien tijd ontmoet ik ze overal op de Veluwe, wel niet zooveel als hun groenen neef, maar die is er ook bepaald talrijk te noemen, vooral langs den Zuidelijken rand.

Drie soorten van bonte spechten kunt ge in onze bosschen aantreffen, maar er is er slechts één bij, die er vrij algemeen broedt, de groote bonte specht (*Dendrocopus major* L.). De twee andere soorten, de middelste en de kleinste bonte specht (resp. *D. medius* en *D. minor*) blijven vanwege de zeldzaamheid voorloopig buiten bespreking. De groote bonte specht is overal op zijn plaats, waar maar boomen voorkomen. Hij maakt tusschen loof- en naaldhout, heuvels en laag land weinig onderscheid. Oude, verweerde boomen heeft hij het liefst, en met vlugge sprongen werkt hij zich aan de stammen omhoog. 't Zij in rechte of in spiraalvormige lijn, waarbij hij de scherpe nagels diep in de schors slaat, en op den stevigen elastischen staart steunt, die er door al dat klauteren meestal vrij have-loos uitziet. Vindt hij ergens een bijzonder rijk insecten-leven, wat hij door eenige flinke snavelhouwen is te weten gekomen, dan hakt hij ijverig in het hout om bij de lekkere beetjes te komen, zoodat de spanen rondom vliegen. Ook de takken zoekt hij ijverig na, en het is hem daarbij totaal onverschillig, of hij er zich bovenover voortbeweegt, of, evenals een vlieg tegen het plafond, er op den

Foto Zimmermann.

MANNETJE EN WIJFJE VAN DEN GROOTEN BONT SPECHT BEZIG MET HET VOEREN DER JONGEN.

kop langs wandelt. Nooit ziet men hem echter op boom-kleversmanier met den kop naar beneden klimmen, en zelden, maar toch altijd nog meer dan andere spechten, zooals de meeste vogels, in de breedte op een tak zitten. De vlucht is vrij hoorbaar ruischend en beschrijft een op- en neergaande lijn, waaraan men oppervlakkig niet zou denken dat de vogel zoo goed opschoot.

De bonte spechten voeren alle de Duitsche kleuren, wit-zwart-rood, en zijn daaraan direct van de levendig gekleurde groene specht te onderscheiden. De naam Eksterspecht, dien men in Noord-Holland aan den grooten bontspecht geeft, is dan ook zeer toepasselijk.

Over nut en schade der spechten laat de bekende dierkundige Dr. Ritzema Bos zich als volgt uit: „Welke insectensoorten zijn het, die door deze vogels op groote schaal worden gedood? Tot de schadelijkste insecten in onze boomen behooren zonder twijfel vele schors- en snuitkevers. Worden nu deze door de spechten in zoodanige mate in aantal verminderd, dat het wat geeft voor de bosschen? Zeer zeker worden de groote dennensnuitkever (*Hylobius abietis*) en de kleine of bonte dennensnuitkever (*Pissodes notates*) en hunne larven door de spechten gegeten; bepaaldelijk ziet men dikwijls dennensnammetjes, onder welker schors de larven van de kleine dennensnuitkever zich ophouden, met gaten bedekt, die door den bontspecht er in geslagen zijn. Ook vindt men soms dergelijke sporen van de werkzaamheid der spechten op stammen, die door dennenscheerders (*Hylesinus piniperda*) zijn bewoond. Toch eten de spechten niet bij voorkeur snuit- en schorskevers en hunne larven, en dit dient ten opzichte van insecten, die zich zoo sterk voortplanten, en in zoo groote getale voorkomen, wel het geval te zijn, zal de werkzaamheid der vogels iets te betee-moeite, verbonden aan het wegzoeken van schors- en snuit-torren en hare larven, niet genoeg beloond. Moeten zij er toch voor in de stammen hameren, dan halen zij bij voorkeur daaruit grootere insectenlarven weg, zooals die van houtwespen en bok-

Foto Zimmermann.

VIER JONGEN VAN DEN GROOTEN BONT SPECHT MET DE MOEDER.

torren, alsmede de groote roode hout-rupsen (*Cossus ligniperda*), rupsen van *Sesia's*, etc. Zeker doen de spechten daardoor nut, maar daar in 't algemeen deze grootere houtinsecten in veel minder groot aantal voorkomen dan de snuit- en schorskevers, en een veel minder groote rol ten opzichte van de houtteelt spelen, wordt ook het nut, dat de spechten als insecteneters doen, ingevolge het voormelde feit veel minder groot dan anders het geval zoude zijn. Wanneer de spechten in den winter een menigte insecten van allerlei soort, duizendpooten, pissebedden, enz., van onder de schorschubben der boomen weghalen, doen zij ook dáárdoor nog niet zooveel nut als men misschien zou meenen, want onder de insecten, die daar een schuilhoek tegen de koude zoeken, zijn er zoowel nuttige als schadelijke, terwijl verder de meeste voor de boomteelt en den landbouw zonder beteekenis zijn.

Toch is zonder twijfel het nut, dat de spechten als insectenverdelgers teweeg brengen, in den winter het grootst. Immers overal rondzwervende, halen zij uit de reten van de schors en buiten van de schors af, tal van poppen van schadelijke insecten, zooals die van het insect der „wormstekige appelen” (*Carpocapsa pomonana*) en van de koolrupsen (*Pieris Brassicae*); ook de eieren van vele nachtvlinders, zooals die van den processie-rupsvlinder, van den gevreesden nonvlinder en van den plakker, die in groote hoopen buiten tegen de stammen zijn aangeplakt, maar het ligt in den aard der zaak, dat alle insecten en insecteneieren, die diep in de reten van de schors verscholen zijn, daar beter kunnen worden weggehaald door de dunsnavelige boomkruipertjes, dan door de diksnavelige spechten. Toch doen deze vogels zonder eenigen twijfel in den winter eenig nut, en voor ons land staat als verdelger van schadelijke boschinsecten de bonte specht bovenaan....” Tot zoover prof. Ritsema Bos, van wien ik nog even de volgende minder gunstige getuigenis van *Dendrocopus* major wensch aan te halen.

„Als insectenverdelger is de groote bonte specht zonder twijfel de nuttigste der inlandsche soorten. Maar juist deze soort eet naast insecten, zeer vele zaden van boomen, met name die van naaldboomen, eikels, hazelnoten, beuken, ook wel kersepitten. Wanneer nu deze specht — de eenige inlandsche specht, die als insectenverdelger werkelijk soms nut teweeg brengt — zóóveel zaden nuttigt, dan ligt het voor de hand, dat het nut, dat hij als verdelger van insecten doet, lang niet zooveel te beteekenen kan hebben, als men meestal denkt....”

Spechten hebben de gewoonte om noten en dennenkegels in een boomspleet te klemmen, en ze zoo kapot te hameren. Zulke plaatsen, waar de grond vaak bezaaid ligt met brokstukken, heet in het Duitsch heel aardig „Spechtenschmiede” (Spechtensmidse). Alle spechten roepen bijzonder ijverig vóór sterken regenval*), en vooral de in ons land zeldzaam voorkomende zwarte specht geldt als een goede weerprofeet. Ook de draaihals, die trouwens nog in de verte familie is, staat in dien reuk. Een op zichzelfstaand geluid in onze bosschen, dat ik er niet gaarne uit zou willen missen, is het zg. trommelen der spechten. Door bliksemsnel hameren op het uiteinde van een tak, liefst een doode, brengen zij deze in trillende beweging, en al naardat hij meer of minder het einde van een tak behamert, is het geluid hooger of lager. Natuurlijk maken de groote soorten meer kabaal dan de kleinere, en men zegt zelfs, dat een geoeffend oor aan het trommelen kan hooren, welke spechtenssoort er bezig is. Een enkelen keer wordt ook een door een houthakker weggeworpen bus of ketel een bron van genoegen voor hem, en uit den treure bespelen zij dan deze metalen xylofoon. Evenals hunne verwanten zijn de bonte spechten holenbroeders, en wanneer de mensch hen geen kunstmatige nestholten verschaft, timmeren zij die zelf. Doordat ieder jaar een nieuwe holte gehakt wordt, komt dit den kleinen holenbroeders, zooals meezen, roodstaartjes, uilen en andere nuttige vogels ten goede, en dit is in bosschen waar geen holle boomen zijn, lang niet zonder beteekenis. Het vliegpat loopt opwaarts, om het binnendringen van regenwater te beletten, en het komt uit

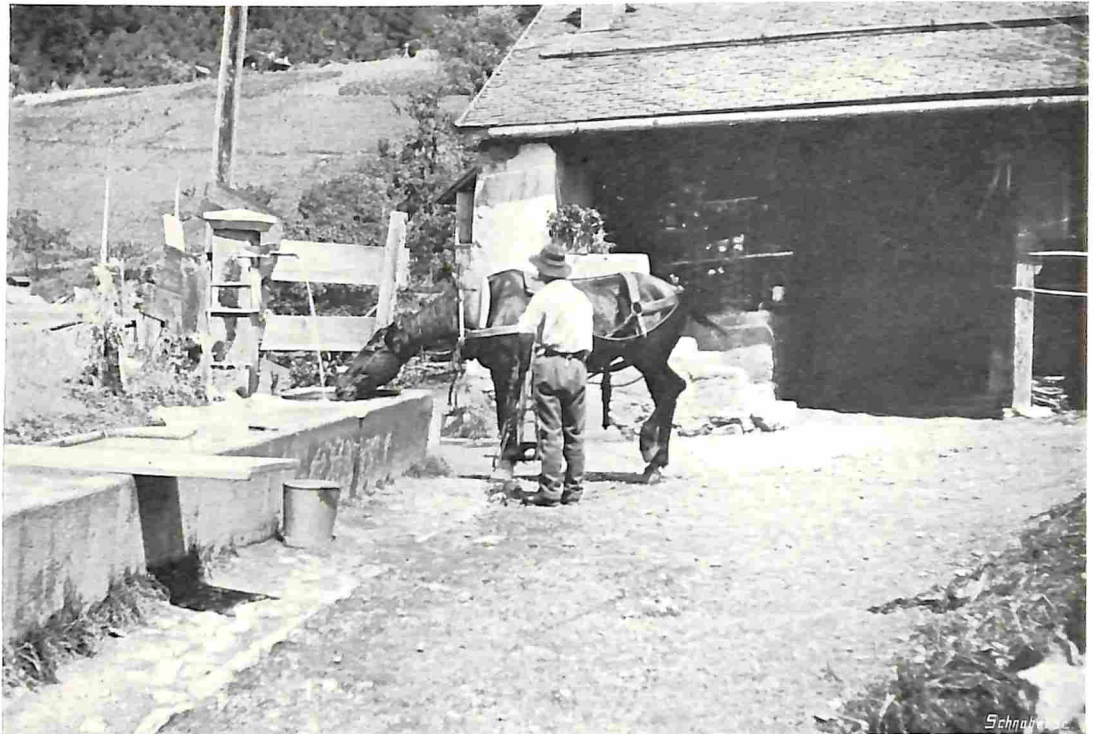

Foto II. A. Kooij.

VAN HOOGE BERGEN EN KLEINE LEVENS. REIZIGER EN PAARD DIE DORST HEBBEN.

in een holte van fleschvormige gedaante, op welks bodem de ronde, glanzendwitte eieren komen te liggen. Zooals op de foto's te zien is, zijn de jongen al heel en al specht „like”. 't Zijn aardige beesten, maar tegelijkertijd groote schreeuweelijken.

Volledigheidshalve deel ik nog even mee, dat de middelste bonte specht slechts eenige malen in Nederland is waargenomen, en eerst in den laatsten tijd is gebleken, dat hij ook, zij 't ook in zeer zeldzame gevallen, broedt. De bekende ornitholoog A. A. van Pelt Lechner determineerde een tweetal hem toegezonden eieren, in 1894 of '95 in Amerongen (Utr.) gevonden, als zijnde van *D. medius*, een determinatie, die dr. Rey, te Leipzig, bekrachtigde, zoodat vergissing is buitengesloten.

De kleine bonte specht is een beetje talrijker. 't Is een vogeltje, ter grootte van een musch, die o. a. broedende werd aangetroffen bij Diepenveen, Zwolle, Santpoort, in den tuin van Artis, Voorschoten en Loenen o.d. Veluwe. A. B. WIGMAN.

*) Zie „Buiten” van 16 September 1911: De Groene Specht.

VAN HOOGE BERGEN EN KLEINE LEVENS. (Slot).

JOB en ik genoten van de reis terug met de electriche trein, die al maar daalde langs schrikwekkende rotsblokken en bruisende stroomen en donkere bosschen, om eindelijk neer te glijden tusschen bloeiende klavervelden die hier prachtig zijn.

Foto II. A. Kooij.

VAN HOOGE BERGEN EN KLEINE LEVENS. DORPSWEGJE.

Foto H. A. Kooij.

VAN HOOGHE BERGEN EN KLEINE LEVENS.
ZONNIG STRAATJE.

Na ons avondeten in Aigle begonnen we onzen tocht naar boven. De weg had een nieuwe bekoring zoo 's avonds bij vallend licht. Altijd deden wij hem 's morgens, eerst door de boschrijke hooge streek om later te komen in de lichte wijngaarden, waar je tusschen dik steenen muurtjes loopt en soms kijkjes krijgt op de uitgestrekte wingerden, waarvan de blâren blauw zijn door het kopersulfaat waarmede ze bespoten worden. Telkens is dat hard, allerhardste blauw in den fellen zonneschijn, want de mannen dragen die met sulfaat doortrokken blikken op hun rug en hun kleuren druipen van het blauwe vergift.

Nu was in de wijngaarden alles stil en zagen we over hun donkergroen heen, langs ware bergsilhouetten, een vurige streep van de ondergaande zon boven het even zichtbare meer van Genève. Toen we de wijngaarden achter den rug hadden, kwam het boschrijke stille gedeelte. Een eind van Vers-Cort af zei Job „Nu moeten we schreeuwen”.

Foto H. A. Kooij.

VAN HOOGHE BERGEN EN KLEINE LEVENS. LES ALPES IN DEN VROEGEN MORGEN.

We riepen onze bergroep, die we van den Brigadier geleerd hebben en we kregen dadelijk antwoord. Duidelijk was de stem van Brigadier en die van Monsieur Horna.

Ze waren er dus! en we stapten vlugger door, maar niet veel want een goede bergklimmer doet langzaam zijn werk. Na een perenboomgaard, na een geitenweitje, de eerste huisjes van Vers Cort. We riepen nog eens — toen hoorden we als een koor van vele stemmen

„Il y avait un petit navire,
Il y avait un petit navire
Qui n'avait ja, ja, jamais....!”

„Toute la bande”, bij de „Fontaine” de oude steenen pomp op het plaatsje van Vers Cort!

Monsieur Horna vertelde me dat ze daar al lang gestaan hadden en al tweemaal hun welkomstlied gezongen hadden, denkende dat wij het waren „qui montaient”, maar de eene keer was het een oude boer geweest en de andere maal Monsieur Vernay uit de bazar!

De maan kwam op boven de „Agites”, toen wij met „la bande” naar huis gingen en Job en ik waren tevreden dat wij niet in Champéry woonden.

OVER STERVEN EN ZOMERWEELEDE.

Van morgen vroeg in het mooie jonge licht een begrafenis. Een begrafenis van den ouden Père Bertholet, dezelfde die Zondags met Tedeski voor het witte muurtje zat te filosofheeren. Maar ik hoor nu dat hij niet daar woonde waar ik dacht, maar vlak achter ons huis in een allerschilderachtigst huisje, naast het witte muurtje en den tuin met de roze rozen. Het is een bruin oud huis, het is geheel van hout opgetrokken en donker geworden met den tijd en boven voor het venster, waar ik dikwijls een jonge vrouw zag met een witte doek om het hoofd, kleuren fel oranje sterrekers en roode geraniums en slanke hoog opschietende leliën.

Die bloemen trekken de aandacht op het stille donkere huisje, waar een uitgesleten brokkelig steenen trap naar boven leidt. Er is een groot kippenhok tegen aangebouwd en de kippen daarin met de bloemen bij het venster zijn de eenige kleurtjes tegen de rood bruine tint van het huis. In dat huis is twee dagen geleden de oude Bertholet gestorven en nu zal hij begraven worden. Alle mannen uit het dorp komen hem den laatsten eer bewijzen. Ze zijn in hun zwarte pakken en het is een vreemd gezicht, die zwartgestalten daar allen voor het huisje en in den tuin van den buurman tusschen de toefen roze rozen die zwarte mannen op den weg in den vroolijken tintelenden zonneschijn. De dominé is er ook en Monsieur Beauchamp, die dicht bij Boveau woont in een keurig chalet met zijn jonge Grieksche vrouw een echte klassieke schoonheid, behalve deze twee en Monsieur Bonge zijn allen die daar wachten boeren en handwerkslui. Onder den boom aan den weg op een steen zit de oude Tedeski, die in dat zwarte pak in 't geheel niet meer op zich zelf gelijkt. Onder dat aarts-vaderlijk gezicht hoort een bloote nek en blauwe blouse niet dat rare zwart. Ik kan zijn gezicht niet zien want hij heeft zijn rug naar ons raam gewend; ik zie alleen dat hij naar den grond ziet en niet spreekt, maar nu heft hij opeens het hoofd op en hij staat op, en neemt zijn pet af en allen die daar staan op den weg, tusschen de roze rozen nemen de petten en hoeden af. De kist wordt voorbij gedragen door vier mannen. Père Bertholet gaat zijn laatste gang uit het kleine donkere huis waar hij zijn leven doorbracht, hij gaat voorbij aan het kleurige tuintje en het witte muurtje, waar de zon dikwijls om zijn oud hoofd speelde, aan de oude „fontaine” waar hij zijn koeien liet drinken en zelf dronk, en achter hem gaan allen die hij gekend heeft in het dorp. Achter den dominé en Monsieur Beauchamp gaat de oude Tedeski. Zij gaan den weg door het dorp, die meer stijgt en langer is dan den buitenweg naar het kerkhof en dat doen zij zeker als een soort eerbewijs. De eenige wellicht die zulk een eenvoudige begrafenis medebrengt en als de stoet bijna bij den hoek van den weg is, komen de vrouwen uit de huisjes, ook in het zwart, allen de schoondochter en zuster en eenige vriendinnen en zij zien met de witte zakdoeken in de handen den doode na — een paar vegen tranen weg, anderen praten zacht en ook de kinderen die Père Bertholet gekend hebben komen uit de deurtjes en gluren den stoet na.... Nu is zij den hoek om en in mijn gedachte zie ik de zwart geklede mannen langzaam het schelle zonbelichte pad opgaan dat naar het dorp voert en ik zie uit de in de schaduw van hun dat verzonken huizen, de vrouwen en kinderen komen en de stoet aanstaren, en ik zie bij de school, waar de groote klok is van het dorp, de stoet links afslaan om den heuvel op te gaan waar het kleine kerkhof ligt met zijn wit marmeren kruizen tegen het blauw der

bergen. Ik weet niets af van le père Bertholet, ik heb hem alleen twee of drie keer op de bank zien zitten voor het witte muurtje achter de roze rozenstruik, ik heb geen enkel woord met hem gesproken dan het „bonjour” of „bonsoir” in het voorbijgaan en toch moet ik aan hem denken, aan dat stille heengaan van hem; iemand nam het afscheid van het leven, terwijl alles zoo rijk en bloeiend is.

Many waters go on to the sea

But the river of death flowest softest to thee and to me....

In den tuin is alles vol druk levensgeronk — zoemende kevertjes, brommende vliegen, vogels die uit het fonteintje komen drinken, dat Mademoiselle Jeanne daar neer heeft gezet op een beschut plekje en die gracieus doen met het roode kopje als ze het water in hun keel laten loopen. Een prachtig groen schitterend lieven Heersbeestje dribbelt over het pad vlak voor m'n voet, zoekt tusschen het gras en beklimt dan een glanzend halmpje dat licht met zijn schitterende last mee buigt.

„Voilà les cerises!” dat is Madame Dubuis, die heel uit Aigle komt met haar ezel en haar zoontje Jean plus de manden met de wit roode kersen, die aan weerszijden van ezeltjes rug hangen. Madame Dubuis lijkt op haar kersen- blond en blozend en rond en bij ons tuinhok begint ze den ezel vast te ontladen, want ze weet wel dat de Brigadier haar veel af zal koopen en de ezel kijkt al onderzoekend naar binnen en wat hij wacht komt gauw, Mademoiselle Jeanne, met haar groote tuinhoed op, grabbelend in de zakken van haar blauw werkschort om er klontjes suiker uit te halen. Op dat ezeltje van Madame Dubuis zijn alle kinderen gesteld, zelfs Renée een klein verlegen boerenkindje, dat aan weerszijden van haar oortjes een blauwe strik draagt op de blonde krulletjes komt toegelopen om te zien hoe hij klontjes eet. Het is dan ook het gewichtigste voor den ezel; hij zal over die klontjes philosopheeren den heelen langen weg denk ik met zijn kersen op den rug, en misschien straks teruggaande ook, als al de kersen verkocht zijn en Jean op zijn rug zit.

Ik hoop niet dat je vindt Amico, dat ik heel onbelangrijke dingen vertel vandaag, eerst over een ouden man die dood gaat op een dag dat het toevallig mooi weer is en dan over een ezel die klontjes suiker eet! Het leven geeft soms niet meer belangrijks dan dat en mij dunkt dat als wij konden weten wát er om is gegaan in den ouden Bertholet toen hij het tijdelijke met het eeuwige verwisselde en in den ezel als hij zijn weg wandelt met zijn vracht op den rug, dit toch zeker wel belangrijk zou zijn voor ons. Het innerlijke zou ik zeggen is altijd belangrijk ook voor de allergeeueste uiterlijkheden — en nu voer ik toch wel in jouw schuitje Mijnheer de schilder, die mij eens zeide dat een paar schoenen schilderen iets was wat je leerde te zien de ziel van een mensch:

Toch heb ik nog wel iets ongewoons voor je! We hebben hier n.l. sneeuw gehad midden tusschen de rozen en anjelieren. Neen, ze is hier niet gevallen, zulke ongewoonheden geeft Zwitserland niet in de warme maand Juli, maar boven op de bergen lag ze natuurlijk en Job en ik hebben ze voor een langen tocht naar het meer van Nairvaux meegebracht in onzen Thermosflesch, die alles ongerept laat zooals je weet door hermetische afsluiting. Zoo kwam het dat we een groote sneeuwbal konden rollen in den tuin en dat de kleine Renée ijsvuisten had door miniatuur sneeuwballen te gooien op het warmste van den zomerdag! En nu terwijl ik dit zelf schrijf, Amico is het zoo warm als nog nooit in mijn achteraf paviljoentje, waar de zon binnen kruipt en me gaat verjagen. Een blozende perzik op een schaalte voor me, die Job meebracht van Aigle, geurt me toe. Het is jammer dat ik geen ander woord vinden kan om mijn perzik te qualificeeren want perzikken blozen altijd en in ieder boek — maar daar het un eenmaal zoo is, laten wij haar blozend laten en ik eet haar sappige blozendheid in den zonneschijn van het bergland!

VIVE LA LIBERTÉ!

Madame Bonno en Zwitserland zijn me opeens geheel anders voorgekomen sedert gisteren, Amico. Waarom dat juist gisteren is gebeurd en waarom ik juist Madame Bonno pik uit ons troepje pensionnaires hier zal ik je uitleggen. Gisteren n.l. was het de 1ste Aug. de groote feestdag voor Zwitserland. Op den avond van dien dag werden in 1291 de eerste vreugde vuren ontstoken op de bergen, door de krachtige mannen die de vrijheid verkondigden tegenover de Oostenrijksche overheersching. Walterfurst, Arnold de Melschthal, Werner Stauffach toonden door hun krachtig optreden dat een volk van herders hun vredelievendheid verloocheenen als het er opaan komt de vrijheid te behouden. En nu ontsteken alle bergen hunne vuren op dien avond en alle klokken luiden in Zwitserland en er is een heiligen ernst en een heilige vreugd in alle

Foto H. A. Kooij.

VAN HOOGE BERGEN EN KLEINE LEVENS.
NAAR HUIS.

harten. Het feest wordt eenvoudig gevierd — niet heel luidruchtig, niet overdreven. Zwitserland is eenvoudig, is niet luidruchtig. Op den dag zelf was er zelfs niets te bemerken van den buitengewone dag, ten minste niet hier in de bergen. Sommigen hadden zich met de roode wit bekruste vlaggetjes getooid, anders niet; maar des avonds toen daar opeens de eerste lichten op de bergen begonnen te tintelen, de klokken beneden in de dalen begonnen te luiden, toen voelde je opeens dat Zwitserland een mooi, groot, intiem feest vierde, het feest der vrijheid en broederschap die gelijkenkenden vereenigde.

Toen kon Madame Bonna het niet meer uithouden, ze had de „mal du pays” opeens te pakken en verdween langs het steil heen schietende paadje dat naar Vers-Cort en Yvorne en Aigle voert.... Het was niet zulk een bijzonderheid dat Madame Bonno naar beneden wandelde, maar ik vertel het je omdat Madame Bonno zoo goed voor mij Zwitserland vertegenwoordigt.

Foto H. A. Kooij.

VAN HOOGE BERGEN EN KLEINE LEVENS. COSTUME VAUDOISE.

Stel je voor een kleine vrouw, met donker stijl haar eenvoudig in een knoetje gedraaid langs het kleine hoofd. Een stil menschje, bij nadere kennismaking goed ontwikkeld, met een tikje muzikaliteit, met gevoel voor natuur en kunst; misschien ook bij nog verdere kennismaking fermer dan men zoo op het eerste gezicht zou zeggen. Iemand met frisch gestreken blousetjes, en een zwart lakensch rokje tot even op de praktische rijglaarsjes; iemand met een borduurwerk en soms met een boek en nu ik over haar spreek, kan ik niet zwijgen over dat wat Zwitserland zulk een eigenaardig land doet zijn, en zoo krachtig maakt, de democratie. De afwezigheid van alles wat naar standsverschil riekt. Madame Bonno n.l. is de vrouw van een eenvoudige schoenmaker en het merkwaardige is dat noch de notarisvrouw, noch de bankiers-, noch de dokters- en leeraarsvrouw, hier ook aanwezig, de neus voor haar optrokken. Zij werd ook niet „geduld” zooals bij ons in Holland in een pension zou gebeuren, dat behoeft volstrekt niet, want zij is even ontwikkeld als die dames, en evenzoo „dame” als zij en heeft waarschijnlijk dezelfde opvoeding ontvangen als zij. Omdat Madame Bonno dus zoo de eenvoudigheid in alle opzichten vertegenwoordigt, vergelijk ik haar juist nog even met Zwitserland.

Vermoedelijk is zij heel gelukkig met haar schoenmakertje, die in het stadje Aigle beneden in de vallei, schoenen maakt voor zijn medeburgers, want juist op het oogenblik dat wij gehoord hadden om op een open plek vanwaar men de geheele vallei goed kon zien, te luisteren naar de klokken, kwam de papillon bleu buiten adem aangelopen en riep: „Voilà Madame Bonno qui descend!”

Wij konden haar niet meer zien door het struikgewas dat het steile pad aan ons oog ontrok, maar Monsieur Horna die een oogenblik later bij ons kwam vertelde dat hij een tenger vrouwenfiguurtje den berg had zien afhollen en in de duisternis niet goed kunnende onderscheiden had hij gevraagd: „C'est vous Madame Bonno?”

„Ja, ja, je descend....! ik moet naar beneden, naar huis!” Dichterbij gekomen had hij tranen in haar oogen gezien.

„Ze is zonder hoed”, zeide de papillon, „zoo opeens, tout à coup, toen daar de klokken begonnen te luiden, juist toen wij hierheen wilden gaan, zei ze tegen me: „Ik ga niet mee, ik moet naar mijn stad, naar mijn man”. En ik vroeg nog of ik niet iets voor haar zou halen, een shawl, een hoed, maar ze was al weg voor ik iets kon zeggen!”

„Cette petite dame!” zeide iemand op het gras naast mij.

„Als ze haar man maar vindt!”

„En die steenigen weg bij avond!”

„Het duurt wel een uur eer ze beneden is!”

„Pourtant, c'est joli, j'aime ça!”

We zaten allen naast elkaar op het gloeiend grasveld. Het was een prachtige avond. De maan flonkerde al hoewel ze half was met een mooie ster dicht bij haar, naar beneden en overal, overal begonnen nu de vreugde vuren te schitteren, blauwe, roode en gele. Kleine ronde oogen die ons aankeken van de Dent de Morgue, de Jumelles, de Cornet de Bise, zelfs van de hoogste toppen der Dent du Midi! En vreugde vuren ontvonkten beneden in Aigle, in Yvorne, in Roche, in Bex.... En ik moest bedenken aan Madame Bonno dat kleine stille vrouwtje dat nu door de klokkenstemmen getrokken liep naar haar stadje, naar haar huis en haar man, langs den moeilijken donkeren weg, die zonder zich een oogenblik te bedenken gezegd had: „Ik moet gaan, ik wil bij hem zijn van avond” — die straks misschien ademloos met glinsterende oogen zou staan bij het Bengaalsch vuur waar haar man haar plotseling zou ontdekken in den rooden schijn, zijn vrouw die hij dacht daar boven op de bergen waar hij haar voor haar gezondheid gebracht had. Ik vond er ook iets moois in, Amico, een élan, iets onverwachts in die stille kleine vrouw met haar borduurwerk en haar boek. — Zwitserland en Madame Bonno waren dien avond zoo anders voor me. Tot nu waren ze beiden voor me, een stille bescheiden vrouw, nu waren ze een ernstige, een diepvoelende, misschien oogenblikkelijk harts-tochtelijke voor me.

Toen de klokken allengs hun luiden staakten, die van Yvorne het laatst, na de zilveren toontjes zelfs van Bex, begonnen de meisjes Dumas te zingen. Het zijn vier onderwijzeresjes, zusters,

die hier pas zijn gekomen met haar moeder. Ze zongen:

La patrie est sur nos monts.
Sur les rocs que nous aimons
Elle est sur les blanches cimes
Les glaciers les noirs abîmes
Sur les neigeuses hauteurs
Sur les monts et dans nos cœurs!

En in het dorp waren al de kinderen bij elkaar gekomen met lampions aan stokken. Op de hoeken der weggetjes stonden ze met elkaar te zingen: „Enfant de la Montagne” en „Noble croix de l'Helvétie”. Het onzekere bewegende licht viel op hun gezichtjes. De boeren en boerinnen stonden er om heen en zongen zacht mede. In de tuinen der pensions bengelden kleurige lampions onder de boomen en het zat er vol gasten die wij nog nooit gezien hadden: donkere gedaanten die stil luisterden naar de zingende kinderen.

De „Brigadier” had haar tuin ook versierd in onze afwezigheid. Onder de linden boomen bloeiden zachte kleurtjes van roode en paarsche lampions. Daar hebben wij allen lang gezeten. Amico en goudgele Yvorne gedronken en de meisjes zongen voor ons haar heele liederenschat tot laat in den avond, liedjes van Delcroze, eenvoudige dingetjes van het land, over kleine herders en koeienmeisjes, over den wijnoogst en de trouwlustigen in de Lente en de oudjes in den Winter en wij scheidden met een „Vive la liberté!”

* * *

Madame Bonno is van morgen weer met de dikke diligence terug gekomen: natuurlijk zooals zij gegaan was zonder hoed. Zij werd, als van zelf sprekend er mede geplaagd dat zij door manlief onmiddellijk terug was gestuurd. Later kwam zij bij mij in het prieel, het mooie prieel in de tuin voor de gasten, (niet in het verscholen hoekje waar ik dit schrijf!) en ze zei: „C'est quelque chose, madame, le mal du pays!”

„Ja, ja, zei ik, het is erg als je zoo verlangt naar je land!” Het grappige was dat we „het land” duidelijk zagen liggen vanuit ons prieel waar de bessenboompjes met groene blaren en half verscholen roode trosjes naar binnen gluren; en we lachten allebei „Toch, dacht ik, blijft heimwee niet heimwee, ook al is het land waar je naar verlangt op een uur afstands? ook al kan je het bereiken zonder er je hoed voor op te zetten?”

Madame Bonno's gevoel bracht me duidelijk in herinnering het heimwee dat alle Zwitserschen eigen is. Zij kunnen niet buiten hun „beau pays”, buiten hun bergen en hun valleien.... „Als je ook in zoo'n land woont!” zei Madame Bonno, dat kan iedereen toch wel begrijpen!

Maar het is niet noodig een land te hebben met bergen en meren en rotsen en valleien — ik zeg het je heel in vertrouwen Amico, ik verlang naar mijn weilanden en slootjes en koeien, naar de hei en de berken, naar onze boerenhuisjes en koperen emmers, naar onze wolken, naar onze molens, naar onze wilgjes langs de vaart....

Ik zeg dit jou alleen en ik zeg het heel zacht, want het is niet voor Alpen ooren geschikt.... ik verlang, maar heel lang zal ik niet meer verlangen want over drie dagen neemt de gele diligence ons mede. Monsieur en Madame Horna, Miss Gondale en ons.

Dan zeggen we de bergen en de menschen vaarwel, dan zingen we:

Mes Alpes, adieu, adieu, adieu!
Je vois dans les mers vos cimes chenues.
Vos noires forêts, vos heureux chalets
Jusqu'à un lointain rivage
Votre éclatantes images
M'accompagne en tout lieu
Mes Alpes, adieu, adieu.... adieu!

M. C. KOOP—V. ZEGGELEN

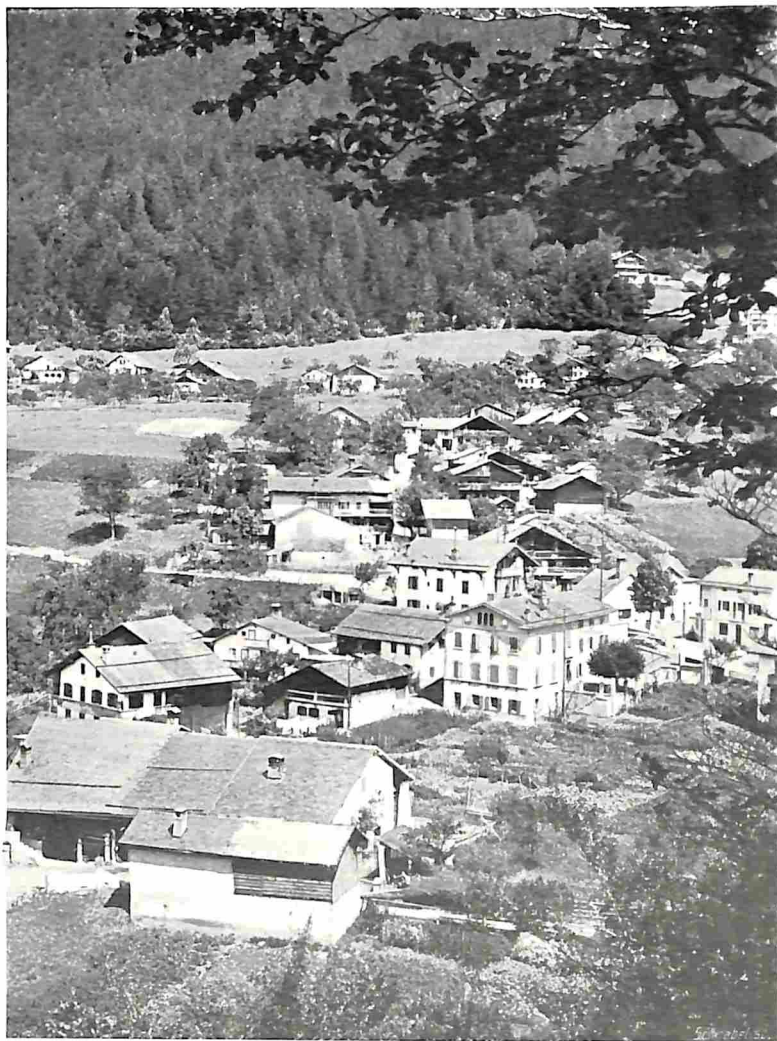

Foto H. A. Kooij.

VAN HOOGE BERGEN EN KLEINE LEVENS.
CORBEYRIER SUR AIGLE.